

Cyklus přednášek Societas cognitorum, letní semestr 2018

O hodnotách Evropy

Sdružení profesorů FF UP, Societas cognitorum a Rakouské centrum zvou akademickou obec i širokou veřejnost k pravidelnému cyklu přednášek. Přednášky se budou konat každé úterý 16.45–18.15 v učebně na Křížkovského 10 (bude upřesněno)

Studenti bakalářského a magisterského studia všech oborů získají za návštěvu přednášek + jejich protokol 2 kreditní body (kód k zápisu do stagu KGN/SC2), studenti doktorandského studia za návštěvu přednášek a zpracování seminární práce ke zvolenému tématu 5 kreditních bodů (FIF/92BPP).

20.2. Tomáš Fürst: Make Europe great again!

Parafrází známého volebního hesla uvedu debatu o hodnotách a společenských institucích, které způsobily, že evropská civilizace ovládla svět. Vypůjčím si několik myšlenek z vlivné knihy Nialla Fergusona: Civilization, the West and the Rest, ve které autor představuje šest velkých inovací evropské civilizace: Soutěž, vědu a výzkum, medicínu, vlastnická práva, protestantskou pracovní morálku a spotřební společnost. Zaměřím se na vědu, výzkum a medicínu, jejichž role v naší civilizaci bývá v humanitních a společenskovedních kruzích nebezpečně podceňována. Na závěr uvedu několik strašidelných příkladů a vyslovím temné varování.

27.2. Dušan Šimek: Hodnoty v pohybu

O tom, jak se nám pod rukama mění svět hodnot a norem.

6.3. Josef Jařab: Co dala Evropa Americe a co si Amerika z Evropy vzala?

Retrospektivní pohled na propojování Starého a Nového světa v oblasti politického myšlení a vůbec institucionálního uspořádání společnosti, v oblasti kultury v tom nejširším slova smyslu.

13.3. a 20.3. Ivan Blecha: Filosofie a evropské hodnoty ve 20. století: Heidegger a Patočka

Jak se ve střetech s totalitními idejemi podíleli na formulaci (nebo devastaci) evropských hodnot filosofové: a ukázal bych to konkrétně na Heideggerovi (a jeho selhání) a Patočkově. Připadá mi zajímavé, že oba vyšli ze stejné filosofie, čelili stejným pokušením, ale zatímco Heidegger zklamal, Patočka obstál: takže bych se zamyslel, v čem to vězí.

27.3. Pavel Floss: Komenského příspěvek do pokladnice evropských hodnot

Na pozadí dramatického Komenského života chtěl bych nastínit jeho přínos k formulování takových hodnot, jakými jsou např. úcta ke vzdělanosti (která je úzce spojená s požadavkem její sociální dosažitelnosti), postulát mírové koexistence a spolupráce všech národů a odmítnutí válek jako prostředku politiky, respekt k důstojnosti každé lidské osoby (opřeny ovšem o přesvědčení o jejím božském původu), požadavek svobody svědomí v doméně náboženství a posléze chápání svobody vůbec jako práva lidské přirozenosti.

3.4. Martin Cajthaml: Sókratovsko-platónská a křesťanská podoba péče o duši

Cílem přednášky je rozvést téma, které Jan Patočka ve své koncepci evropských duchovních dějin kroužící kolem motivu péče o duši právem považuje za klíčové pro konstituci vlastního jádra specificky evropské podoby ducha, jemuž se však věnuje spíše okrajově. Je jím vztah mezi sókratovsko-platónskou podobou péče o duši a její specificky křesťanskou podobou, na jejímž základě se duchovně konstituovala Evropa ve vlastním smyslu.

10.4. Pavel Zatloukal: Olomoucké „přesahy“ 1919-1989. Středoevropské fórum Olomouc

Je možné, aby se Olomouc, která v minulosti hrála i v oblasti výtvarného umění významnou nadregionální roli, pokusila o něco obdobného i v současnosti? Tento pokus zvažující souvislosti a hodnoty poválečné výtvarné kultury ve střední Evropě se začal odvíjet po roce 2000 pod názvem Středoevropské fórum Olomouc.

17.4. Jiří Černý: Evropské jazyky na americkém kontinentu

Situace před tzv. objevením Ameriky a dnes. Typy jazykových kontaktů a jejich výsledky. Šíření kultury a ideologie prostřednictvím jazyků. Klady a zápory.

24.4. Jana Burešová: Pohled do novodobé historie – negativní fenomény vzešlé z Evropy

V novodobých dějinách Evropy je možno vedle značného množství pozitivních hodnot, intelektuálních vkladů a společenských přínosů nalézt i fenomény, které sice dokládaly sílu, schopnost, odvahu, nové myšlení, ale také krutou bezohlednost k lidem „jiným“, deklarovanou danými aktéry v počátcích často jako proces pozitivní. Původní záměry se modifikovaly, radikalizovaly a přešly do podoby nesnášenlivosti a likvidace „těch druhých“ či „jiných“. Klasickými příklady naznačených procesů jsou kolonialismus, nacismus a komunismus, které mají své ideové i faktické počátky v Evropě.